

TURUNÇGİLLER-Portakal

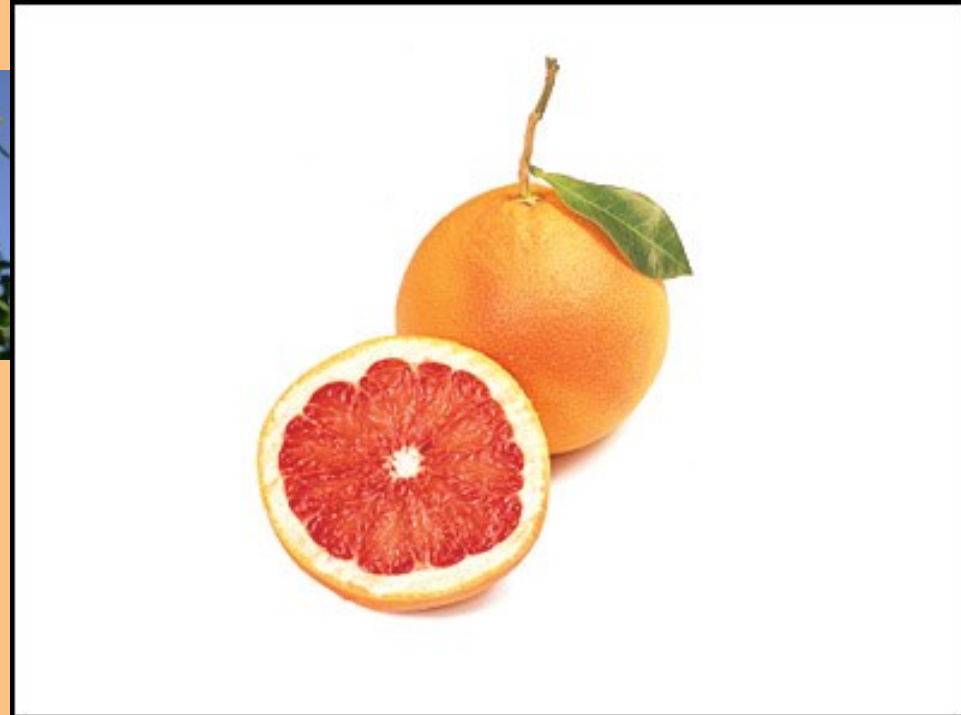
MANDARIN

LIMON

ALTINTOP

TURUNÇ

LIME

ŞADOK

ŞADOK

AĞAÇ KAVUNU

Turunçgillerin yaygın olma nedenleri

- ❖ İnsan sağlığı açısından önemleri,
- ❖ Farklı tür ve çeşitler aynı ekolojik koşulda farklı zamanda olgunlaşarak, bir yıl boyunca taze meyve olanağı sunarlar,
- ❖ Yediveren özellik gösterirler,
- ❖ Turunçgil meyveleri olgunlaştıktan sonra ağaç üzerinde muhafaza edilebilirler.

Suprotropik kuşaağın olumlu etkileri

- ☒ Ađađlar kışın dinlenmeye girerler,
- ☒ Gece gündüz sıcaklık farkları meyvelerde renk oluşumunu artırır,
- ☒ Tropik kuşakta mevsimsel ve gece gündüz sıcaklık farklarının olmaması meyve oluşumu açısından olumsuz etkilidir,
- ☒ Yüksek nem hastalık oluşumu bakımından sorundur.

DÜNYA TURUNÇGİL ÜRETİMİ

- ☒ Kuzey ve orta Amerika ülkeleri: A.B.D.
En büyük üretici
- ☒ Akdeniz ülkeleri: İspanya, İtalya,
Yunanistan, Türkiye, Mısır, Fas
- ☒ Kuzey yarım kürede Japonya ve
Hindistan: güney yarım kürede Brezilya,
Arjantin, Güney Afrika, Avustralya

TÜRKİYE TURUNÇGİL ÜRETİMİ

- ☒ Akdeniz bölgesi: Hatay, Adana, Mersin, Antalya
- ☒ Çukurova, Manavgat, Aksu ve Köprüçayı vadiler en zengin turunçğil toprakları
- ☒ Bölge ülkemiz turunçğil üretiminin % 80 sağlamaktadır.

EGE BÖLGESİ

- ☐ Muğla, İzmir (Seferihisar, Balçova, Gümüldür), Aydın (Nazilli ve Sultanhisar)
- ☐ Son yıllarda Edremit körfezine kadar Üç Yapraklı anacı üzerinde

SATSUMA

KARADENİZ BÖLGESİ

- ❏ Ordu ilinden Artvin' e kadar
- ❏ Ancak 1. Soğuk, 2. Etkili sıcaklık toplamının düşük olması ,3. Yüksek nem gibi olumsuz koşullar nedeniyle, turunçgil üretiminde önemli değildir.

TURUNÇGİL SİSTEMATİĞİ

CİTRUS

- ❖ 17. Yüzyılda alışmalar başlamış.
- ❖ İlk çalışmayı 1860 yılında Daniel Oliver yapmıştır.
- ❖ Günümüzde Swingle Tanaka `nın çalışmaları önem kazanmıştır.

TANAKA

- ☒ Ayrımcı bir yaklaşımla CİTRUS cinsini
- ☒ 2 alt cins
- ☒ 8 bölüm
- ☒ 3 alt bölüm
- ☒ 8 grup
- ☒ 4 alt grup
- ☒ 159 türe ayırmıştır.

SWINGLE

- ☒ Birleřtirici bir yaklaşımla Citrus cinsini
- ☒ 3 grup
- ☒ 6 cins
- ☒ 2 alt cins
- ☒ 16 türde toplamıştır.

SWINGLE sistematigi

- ☒ Familya : Rutaceae (Sedef otugiller)
- ☒ Alt familya:Aurantioideae
- ☒ Soy:Citreae
- ☒ Alt soy:Citrinae
- ☒ 1.grup:İlkel turunçgiller
- ☒ 2.grup:Yakın turunçgiller
- ☒ 3.grup:Gerçek turunçgiller

GERÇEK TURUNÇGİLLER

1.Cins :Citrus

2.Cins:Poncirus

Tür: Poncirus Trifoliata, Düşük sıcaklıklara en dayanıklı yaprağını döken turunçgil türü.

Poncirus trifoliata

Poncirus trifoliata x *Citrus sinensis*

3.cins: Fortunella (Kamquat)

kamquat

Kamkat

CİTRUS

❁ 1. Alt cins: Eucitrus

❁ 2. Alt cins: Papeda

Tür: *Citrus inchangensis*, düşük sıcaklıklara en dayanıklı yaprağını döken turunçgil türü

Citrus inchangensis x *Citrus reticulata* var. austrea: Yuzu

Papeda – C. inchangensis

C.inchangensis

C.inchangensis

C.inchangensis

EUCİTRUS

- ☒ *Citrus medica* L. : Ağaç kavunu
- ☒ *Citrus limon* Brom L.: Limon
- ☒ *Citrus sinensis* Osbeck: Portakal
- ☒ *Citrus reticulata* Blanco: Mandarin
- ☒ *Citrus grandis* L. Osbeck: Şadok
- ☒ *Citrus paradisi* Macf: Altıntop
- ☒ *Citrus aurantifolia* Christm: Laym

Hudgson 'ın ilave ettiđi türler

- ✚ Swingle sistematığının yeterli olamaması nedeniyle Hudgson Swingle sistematığıne 20 tür daha ilave etmiştir.

Citrus bergamia Risso

Hudgson'un bazı türleri

- ☐ *Citrus limettiodes* Tan: Filistin tatlı Laymı
- ☐ *Citrus limetta* Risso: Akdeniz tatlı laymı
- ☐ *Citrus latifolia* Tan:Tahiti laymı
- ☐ *Citrus jambhiri* Lush: Kaba limon
- ☐ *Citrus unshiu* Marc: Satsuma mandarini
- ☐ *Citrus deliciosa* Tan: Yerli mandarin
- ☐ *Citrus tangerina* Tan. Tangerinler

Barret ve Rhodes (1976)

 Citrus medica

 Citrus reticulata

 Citrus grandis'i üç ana tür olarak kabul etmekte ve diğer türlerin bu türlerden (melez) oluştuğunu ifade etmişlerdir.

MELEZLER

 Cinsler arası melezler

Poncirus trifoliata x *Citrus sinensis*: Citrange

Poncirus trifoliata x *Citrus limon*:
Citremon

Üç yapraklı bu iki türün dışında altıntop, mandarin, turunç, satsuma ile de melezlenmiş ve farklı isimler almıştır.

MELEZLER

- ☒ Fortunella x Limon: Limonquat
- ☒ Fortunella x Portakal: Orangequat
- ☒ Fortunella x Lime : Limequat

Üç cinsli melez

☒ Üç yapraklı x Portakal : Citrange

☒ 39 *Poncirus trifoliata* x *Citrus sinensis* :
Citrange

Citrange x Fortunella : Citrangequat

Citrango

Türler arası melezler

- 🍊 Limon x Portakal : Lemonage
- 🍊 Portakal x Mandarin : Tangor
- 🍊 Mandarin x Altıntop : Tangelo

Limequat

Minneola tangelo

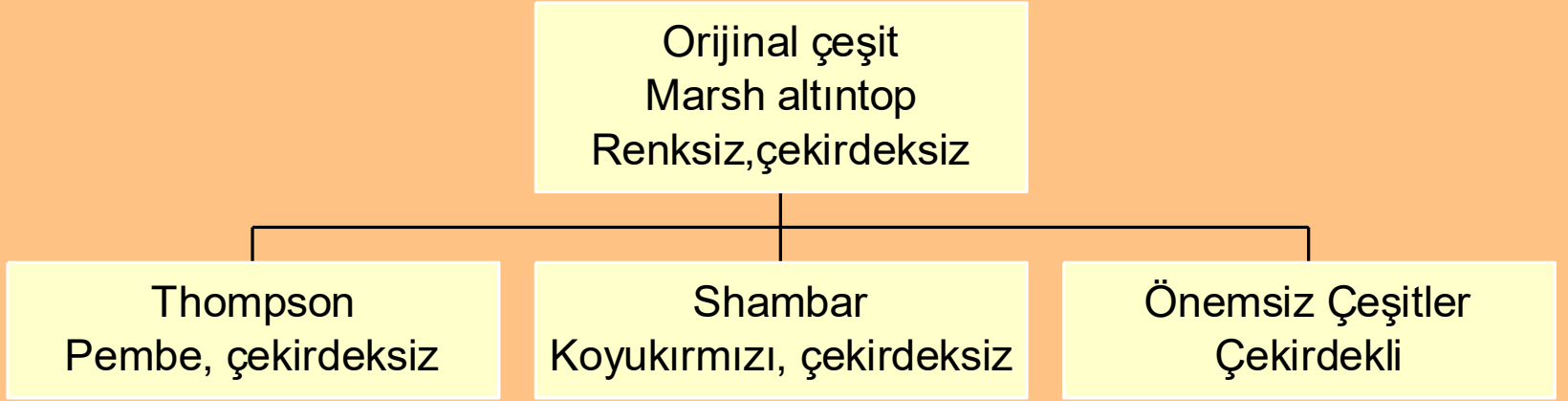
Bazı önemli çeşitler

- ☒ Klemantin mandarini : Turunç x Mandarin
- ☒ Fremont : Klemantin x Altıntop
- ☒ King x *C. Reticulata* : Encore
- ☒ Klemantin x Orlando tangelo : Lee, Robinson

Türler konusunda farklı yaklaşımlar

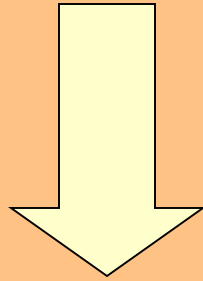
- ☒ *C.jambhiri* (Kaba limon): *C.medica* x *C.limon*
- ☒ *C.volkameriana* : Turunç x Mandarin

Mutasyonlar

Mutasyonlar

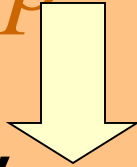
☒ Thompson (Pembe, Çekirdeksiz)

☒ Redblush yada Ruby
Kırmızı, çekirdeksiz

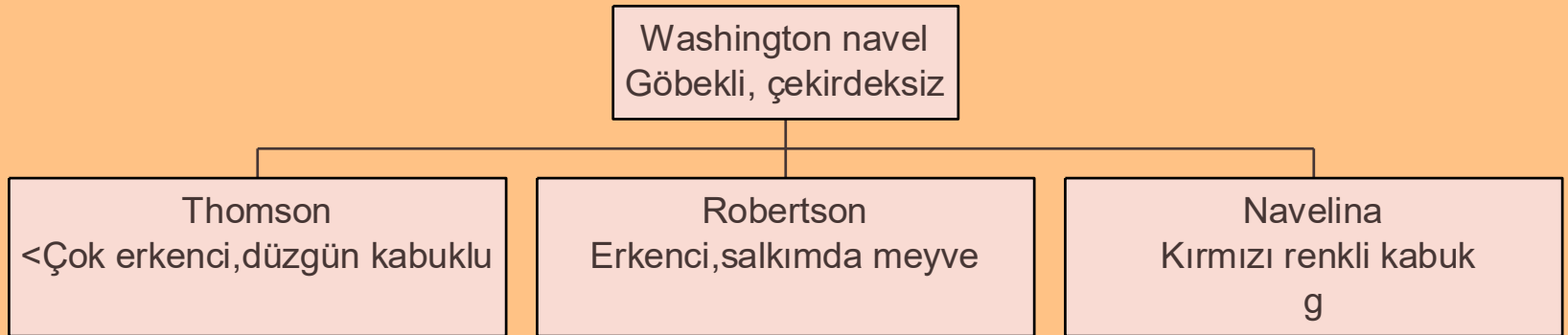
Walters Altıntop

 Foster – Pembe,
çekirdekli

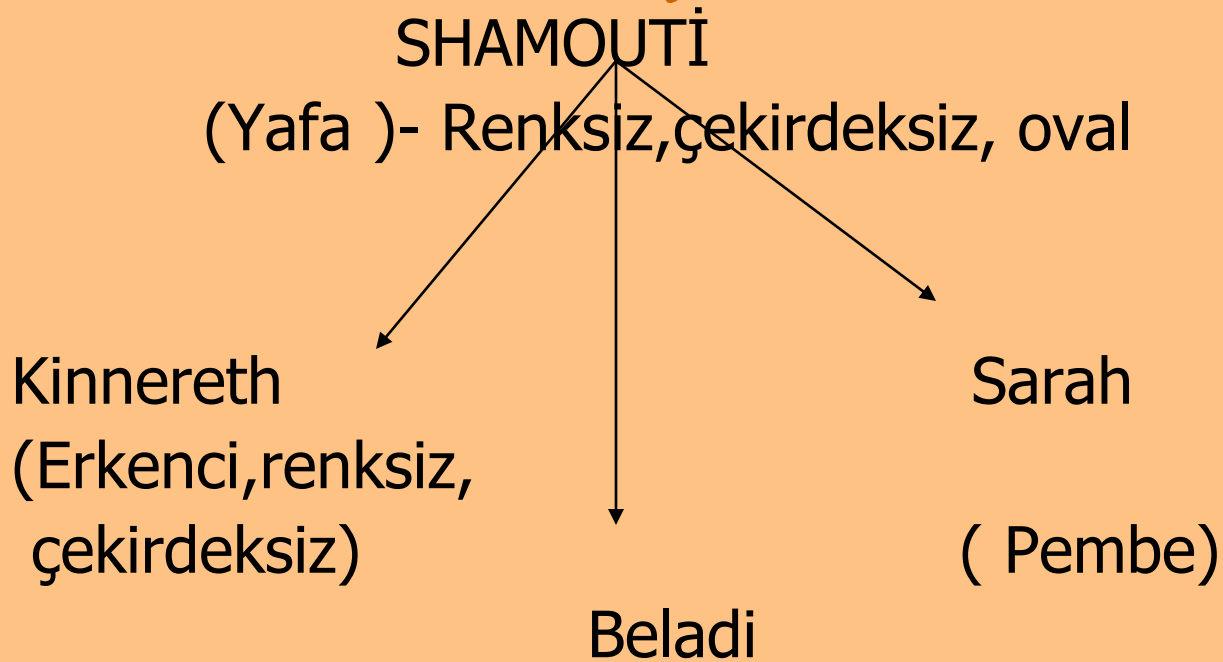
 Cecily- Renksiz,
çekirdeksiz

Selecta-çekirdekli

Beladi-Normal

portakal, çekirdekli, yuvarlak

Aurantiodea alt familyası

- ❏ Poncirus hariç bütün türler herdem yeşil
- ❏ Ağaç yada çalı formu
- ❏ Çiçekler genel olarak beyaz ve güzel kokulu
- ❏ Meyveler sarı, yeşil veya renkli kabuklu
- ❏ Kabukta eterik yağ damlacıkları bulunur

Citrus cinsi

❏ 1.alt cins eucitrus

❏ 2.alt cins papeda

❏ Bu iki alt cins yaprak, çiçek ve meyve özellikleri ile birbirinden ayrılır.

Papeda

Turunçgillerde yaprak sapı ile ayası arasında kanatçık vardır.Papeda da kanatçık yaprak ayasından yada yaprak ayasının $\frac{3}{4}$ den büyüktür.

Papada

- ✿ Yenmeyen meyvelere sahiptir. Meyve pulpları eterik yağ damlacıklarına sahiptir ki bunlar meyveyi acı ve ekşi yapar.

Papeda

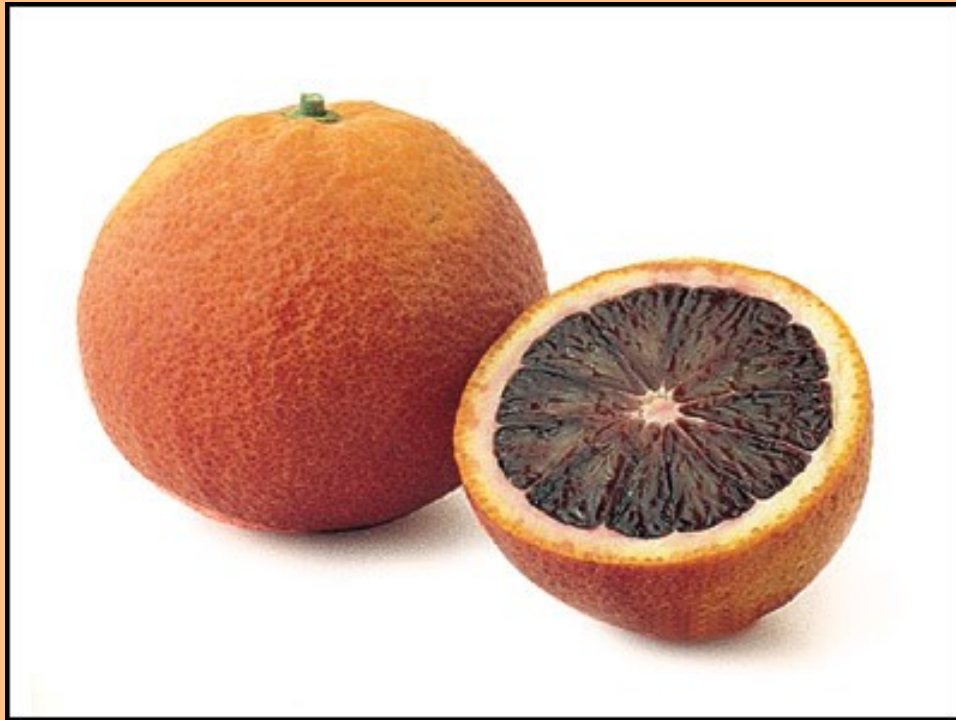
☒ Papedalarda stamenler genelde serbesttir.

Eucitrus

- ☒ Üretimi yapılan bütün turunçgilleri kapsamaktadır.
- ☒ Meyve pulpları hoş asitli, tatlı eterik yağ damlacıkları olmayan meyve suyu ile doludur.

Eucitrus

Eucitrus

- ☒ Kanatçık hiçbir zaman yaprak ayasından veya yaprak ayasının $\frac{3}{4}$ den büyük değildir.
- ☒ Yaprak sapları dar kanatlı veya kanatsızdır.
- ☒ Sitamenler gruplar halinde birbirleriyle yapışıktırlar.

Eucitrus

Eucitrus

Eucitrus

Eucitrus

Citrus- Poncirus-Kamquat

☒ Poncirus: Üç yapraklıdır, Kışın yapraklarını döker.

Poncirus

- ✿ Üç yapraklı ile yapılan melezleme çalışmalarında üç yapraklılık karakteri dominant özelliktir.
- ✿ Kışın yapraklarını döker.
- ✿ Tek bir türü önem taşımaktadır.

Poncirus trifoliata

Poncirus-Citrange

Fortunella

- ☒ Bu cinse giren türlerde dilim sayısı 3-6 arasındadır.
- ☒ En fazla 7 ye çıkar.
- ☒ Kamkatların en iri meyveleri citrusların en küçük meyvelerinden daha küçüktür.

KAMKAT

